

KYRKOASYL
- RIKTLINJER FÖR
KYRKAN SOM FRISTAD

Arbetsgrupp för den andra reviderade upplagan: Talvikki Ahonen PM, Ortodoxa kyrkan; Laura Arikka TM, Evangelisk-lutherska kyrkan; Esko Matikainen, pastor, Pingstkyrkan; Pirjo Raunio, FD, Pingstkyrkan; Ulla Siirto, PD, Evangelisk-lutherska kyrkan; Teemu Toivonen, TD, Ortodoxa kyrkan. Den juridiska delen har kollats och kommenterats av Matti Tolvanen, JD, prof., Ortodoxa kyrkan.

Redaktör för den första upplagan var Sari Kuvaja. Arbetsgruppen bestod av: Jan Edström, TM, pastor, Baptistsamfundet; Ville Hoikkala, JD; Marja-Liisa Laihia FM, Evangelisk-lutherska kyrkan; Sanna Ylä-Jussila, TM, Evangelisk-lutherska kyrkan.

PÄRMBILD

© "Christ of Maryknoll" av Robert Lenz, med tillstånd av Trinity Stores, www.trinitystores.com, 800.699.4482

ISBN 978-952-9529-73-5 (hft)

ISBN 978-952-9529-74-2 (pdf)

ISSN 0784-350X

Ekumeniska Rådets i Finland publikationer CXI
Helsingfors 2019

Bön om kärlekens gärningar

Barmhärtige Herre, låt mig få utföra kärlekens gärningar, så att jag gör mitt bästa för att uppfylla din vilja, vandra vid de lidandes sida, ge råd åt de vilsna, hjälpa de fattiga, ta hand om dem som lider brist, trösta de sorgsna, uppmuntra de nerslagna, torka de gråtandes tårar och förlåta mina fiender.

Genom din käre Son, Jesus Kristus, vår Herre.

Amen.

Mikael Agricolas bönbok

(bearb. Juhani Holma, övers. Catharina Östman)

Snabbguide: Så här bemöter du skyddssökande

1. När skyddssökande kommer till en församling, en kyrka, en lägergård eller ett kloster, ta vänligt emot dem och se till deras omedelbara behov.
2. Behåll lugnet.
3. Om någon är upprörd eller i panik, lugna personen.
4. Om språket är ett problem, kalla på någon som kan hjälpa till att reda ut vad saken gäller. Kom ihåg vikten av vänlighet och ordlös kommunikation.
5. Kontakta församlingen, någon som ansvarar för invandrarfrågor, kyrkoherden eller en ledande pastor. Här kan församlingarna samarbeta ekumeniskt.
6. Börja med att klargöra den skyddssökandes situation.
 - a. Gör ingenting utan den skyddssökandes eget medgivande.
 - b. Be att få se alla dokument som rör personens asylansökan och andra dokument som kan ha betydelse i sammanhanget. Kom ihåg att visa diskretion och respektera tystnadsplikten, eftersom det handlar om känsliga uppgifter.
 - c. Fråga råd av experter, gärna någon jurist som känner till flyktingrätt.
 - d. Gå igenom handlingarna tillsammans med den skyddssökande. Man kan söka tolkningshjälp av officiella tolkar, missionsorganisationer eller församlingens frivilliga som kan språket.
7. "Sov på saken" i lugn och ro så att ni hinner bilda er en helhetsuppfattning om situationen.
8. Beakta personens mentala tillstånd och ge stöd att klara vardagen.
9. Samtala och fundera tillsammans på vilka andra möjligheter församlingen har att erbjuda hjälp till skyddssökande.

10. Kom ihåg att ni tillsammans ansvarar för att ni också själva orkar.
11. Korrigera den skyddsökandes eventuella fördomar och misstankar.
12. Presentera era synpunkter och förslag om kyrkoasylsituationen för församlingens ledning som fattar beslut.
13. Bilda ett nätverk av frivilliga som tar hand om boendet och de praktiska behoven så länge de skyddsökande befinner sig i församlingens lokaler.
14. Förklara för den skyddsökande vad församlingens beslut innebär och för hur lång tid församlingen kan förbinda sig att erbjuda fristad och ekonomiskt understöd. Gör klart för den skyddsökande att kyrkoasyl inte innebär någon garanti för uppehållstillstånd. Religiösa samfund och organisationer fattar inte beslut om uppehållstillstånd.
15. Ta kontakt med den lokala polisen och meddela att församlingen har åtagit sig att försöka få den skyddsökandes ansökan om asyl och uppehållstillstånd behandlad på nytt. Kom överens om vem eller vilka som håller kontakt till polisen och andra myndigheter.
16. Samla in eventuellt nytt bevismaterial och utlåtanden tillsammans med den skyddsökande och dennes jurist.

Innehåll

Snabbguide: Så här bemöter du skyddssökande	4
Förord	7
1 Inledning	9
2 Kyrkoasylens bibliska grunder	10
3 Kyrkoasyl i Finland	11
3.1 Vad är kyrkoasyl?	11
3.2 När ska man tillämpa kyrkoasyl?	12
3.3 Andra praktiska frågor	13
4 Kyrkoasylprocessen	14
5 Information om en pågående kyrkoasylprocess	17
6 Kyrkoasyl och Finlands lagstiftning	18
7 Kyrkoasylens historia och aktuella läge	20
7.1 Kyrkoasylens historiska bakgrund	20
7.2 Kyrkoasylens aktuella läge	20
8 Världens flyktingsituation	21
9 Ordlista	23
10 Länkar	24
10.1 Flyktning-, missions- och bistånds-organisationer ...	24
10.2 Internationella kyrkliga kontakter	26
10.3 Människorättsorganisationer och information om mänskliga rättigheter	27
10.4 Barnens rättigheter	28
10.5 Stöd för personer med funktionsnedsättning	29
10.6 Hjälporganisationer	29
10.7 Mentalvårdsorganisationer	30
10.8 Formulär och andra nyttiga länkar	30
Källor	31

Förord

Den ekumeniska rörelsen betonar budskapet om kärlek, enhet och varje människas omätbara värde. Genom århundraden har kyrkorna hjälpt nödlidande. I slutet av 1800-talet och början av 1900-talet började den internationella ekumeniska rörelsen formulera sin dröm om enhet. Samtidigt växte ekumeniken fram ur ett gräsrotssamarbete där man enades om gemensam praxis kring hjälparbete och mission utomlands.

Vårt eget nationella ekumeniska råd grundades redan 1917 och är ett av de äldsta råden i världen. Uppdraget är fortfarande detsamma, att förenas i bön och tacka för kärlekens och livets gåva, stärka enheten, arbeta för alla människors lika värde och ett människovärdigt liv. De här riktlinjerna för kyrkoasyl är en reviderad upplaga av kyrkornas gemensamma dokument för hur man hjälper de allra mest utsatta som söker skydd och rättvisa.

Kyrkan är ofta den plats som människor vänder sig till när inget annat skydd finns att tillgå. Till kyrkan är var och en välkommen oberoende av religion, kön, etnicitet, social ställning eller uppehållstillstånd. Kristus själv är närvarande i mötet med de utsatta. Hans blick möter oss hos varje nödlidande. Han bjuder oss att bli en nästa för den hemlösa, den nakna och den slagna människan. "Sannerligen, vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder och systrar, det har ni gjort för mig."

Kristi kärlek bjuder oss att älska och agera klokt tillsammans, så att ingen som hjälper ska behöva bli utmattad. I vår kontakt till myndigheterna kan vi dela med oss av det goda vi fått. Vi kan också stöda dem som söker hjälp med svåra frågor i livet.

Den ekumeniska rörelsens arbete för fred och mänskliga rättigheter förstärktes efter andra världskriget då kyrkorna arbetade tillsammans för fred och medverkade till skapandet av FN:s människorättsförklaring. Kyrkorna tryggade ett framtida liv för dem som flytt undan kriget och hjälpte nödlidande både nära och fjärran. I ett Europa som lemlästats

av krig och hat behövdes allas medverkan för att bygga upp ett människovärdigt liv på nytt.

Vi lever på nytt i en tid då vi med gemensamma ansträngningar behöver övervinna hatet och försvara fred och mänskliga rättigheter. Alltför många människor tvingas fly från sina hem undan krig, svält och förföljelser. Rädslan för det annorlunda får människor att stänga både hjärtan och dörrar. Många tvingas att leva i en verklighet där ingen vill ta emot dem. Just i denna tid behövs kyrkornas gemensamma budskap. Vi har fortfarande en dröm om en värld där rättvisa och fred råder. Vi har ett budskap om kärlek som vinner över hat och rädsla. Vi har ett hopp som inte har slocknat. Vi har en världsvid Kristi kyrka där vi kan söka skydd. Med Kyrkornas världsråds ord: "Livets Gud, led oss till rättvisa och fred."

Helsingfors den 9 april 2019

Mari-Anna Auvinen

Generalsekreterare för Ekumeniska Rådet i Finland

1 Inledning

Kyrkor och religiösa samfund har traditionellt erbjudit olika former av fysiskt och andligt skydd åt människor som förföljts. Med begreppet fristad eller kyrkoasyl avses numera situationer där en individ eller en familj vänder sig till kyrkan – i praktiken till en församling eller kristen gemenskap – för att söka skydd, hjälp och stöd efter att de fått ett negativt besked på sin asylansökan eller av någon annan orsak blivit papperslösa. Församlingarna tar alltså inte själva initiativet till att erbjuda skydd i sina lokaler. När människor söker sig till en kyrka eller andra kyrkliga utrymmen är det en extrem åtgärd i en situation då inga andra möjligheter står till buds och de upplever sig hotade till livet.

Syftet med detta material är att ge församlingar och religiösa samfund bakgrundsinformation och hjälp att förbereda sig på situationer som kan leda fram till kyrkoasyl. Vi vill också ge praktiska anvisningar för hur man hanterar sådana situationer på ett ansvarsfullt sätt. Till kyrkoasylen hör vissa principer att ta i beaktande. Utgångspunkten är att om någon ber kyrkan om hjälp med hänvisning till livsfara så är församlingen skyldig att ta nöden på allvar och hjälpa på alla sätt.

Kyrkoasylprocessen inleds på den skyddsökandes initiativ, inte församlingens. Processen påbörjas först när den skyddsökande gett sin tillåtelse och fullmakt. Verksamheten strävar inte efter att motarbeta lag och ordning. Istället vill den garantera en rättvis behandling av alla människor. Hjälpen syftar till en ny asylprocess, en förnyad och noggrann granskning av asylansökans grunder, där man vill använda sig av alla lagliga till buds stående medel.

När de papperslösas antal ökar i Finland, ökar också antalet som söker skydd hos församlingarna. Man kan bli papperslös om ens asylbeslut blivit negativt, om man inte har kunnat avvisas till sitt hemland eller om ens hemland inte tagit emot en. Också personer vars uppehållstillstånd tagit slut och inte förnyats kan bli papperslösa. Man kan hjälpa papperslösa genom att försöka hitta lagliga vägar till uppehållstillstånd och genom att stöda praktiskt på olika sätt. Församlingen kan hjälpa genom sitt diakonala arbete och erbjuda andligt och mentalt stöd. I denna text fokuserar vi dock särskilt på kyrkoasylsituationer och hur de ska skötas.

Efter att det humanitära uppehållstillståndet slopades i utlänningslagen 2016 har risken för att en person ska utsättas för omänskliga situationer ökat. Det här gäller speciellt fall då asylskälen inte uppfyllts och läget i personens hemland inte bedömts som tillräckligt säkert. Vissa länder har

också vägrat ta emot personer som fått negativt asylbeslut ifall de inte velat återvända frivilligt.

Församlingen kan erbjuda skydd och stöd åt den som hotas av avvisning eller utvisning under den tid då fallet tas upp till ny behandling. Den asylsökandes religiösa bakgrund får inte påverka församlingens beslut. Inte heller bör församlingens mål vara att omvända den asylsökande till den kristna tron.

Församlingarna uppmanas till öppenhet under processen. Tanken är inte att människor ska gömmas undan, utan att deras vistelseort ska vara känd av polisen. Däremot är det nödvändigt att under alla omständigheter slå vakt om den skyddsökandes integritet.

2 Kyrkoasylens bibliska grunder

Att lämna sitt eget land, om det sedan är frivilligt eller påtvingad flykt, är kända företeelser i Bibeln. I de bibliska texterna finns många avsnitt som fungerar som förebilder för dagens kyrkoasyl.

Abraham och Sara begav sig på vandring till det land Gud hade lovat dem. Detsamma gjorde Mose och hans folk (1 Mos. 12:1–9; 2 Mos. 12:37–42). Israels folk växte under slaveri och tvångsarbete i Egypten. I Nya testamentet berättas hur Maria och Josef tvingades fly undan förföljare tillsammans med Jesusbarnet (Matt. 2:13–23).

Gamla testamentet försvarar på många ställen flyktingars och främlingars grundrättigheter och varnar folket för att utnyttja dem i deras nöd¹. Orsakerna till flyktingskap i Bibeln var i stort sett desamma som idag: krig, svält, förföljelse och naturkatastrofer. Folket fick lära sig solidaritet och gemensamt ansvar. Både den gyllene regeln och det dubbla kärleksbudet uppmanar oss att älska vår nästa.

I Jesu tal och undervisning i Nya testamentet betonas gång på gång omsorgen om vår nästa. Den gyllene regeln (Matt. 7:12) och det dubbla kärleksbudet (Luk. 10:25–27) uppmanar oss att älska våra medmänniskor. "Kom, ni som har fått min faders välsignelse, och överta det rike som har väntat er sedan världens skapelse. Jag var hungrig och ni gav mig att äta, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var hemlös och ni tog hand om mig. Kungen skall svara dem: Sannerligen, vad ni har gjort för någon av

¹ Tex. 2 Mos. 22: 20; 23: 9; 3 Mos. 19: 33–34; 5 Mos. 14: 28–29; Ps. 94: 6; 146: 8–9; Jer. 7: 6; 22: 3; Hes. 22: 7, 29; Sak. 7: 10; Mal. 3: 5.

dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig” (Matt. 25:42–43, 45).

Varje människa är skapad till Guds avbild. Därför är det kyrkornas och de kristna samfundens uppgift att trygga respekten för varje människa, att samarbeta med andra aktörer för att garantera allas människovärde. I dagens Finland tryggas ett människovärdigt liv genom lagstiftning och internationella avtal.

Genom kyrkoasylen vill vi garantera rättvisa och mänskliga rättigheter. I den kristna etiken finns en oföränderlig kärna, nästankärlekens evangelium. Det måste förstås och tolkas på nytt i varje ny situation i alla samhällen i en föränderlig värld.

3 Kyrkoasyl i Finland

3.1 Vad är kyrkoasyl?

Kyrkoasyl är ett sätt för församlingen att visa nästankärlek. Det är en gemensam väg att söka rättvisa i en situation där asylprocessen misstänks vara orättvis.

Kyrkoasyl innebär i denna text att man låter någon bo i församlingens lokaler, i kyrkan eller på en annan plats som lämpar sig för ändamålet. Kyrkoasyl betyder också att man hjälper till i asylprocessen och ger mentalt stöd. Kyrkoasylen är dock inte juridiskt bindande och erbjuder inget juridiskt skydd. Församlingen vill genom att erbjuda kyrkoasyl trygga den asylsökandes människovärde. Man vill se till att de mänskliga rättigheterna garanteras då de äventyrats.

Att erbjuda någon fristad i kyrkan eller andra församlingslokaler är inte detsamma som att gömma undan någon. Om en person eller en familj göms undan kan deras sak inte behandlas effektivt. Därför ska man arbeta öppet så att myndigheterna vet var person befinner sig. Utgångspunkten för kyrkoasyl är dels öppenhet gentemot myndigheterna, dels garanterande av den skyddsökandes mänskliga rättigheter.

Kyrkoasylen sker på den skyddsökandes eget initiativ och med den skyddsökandes tillstånd. I varje skede av processen ska den skyddsökandes självbestämmanderätt respekteras. Asylprocessen och tidigare traumatiserande erfarenheter har kanske tårt på den skyddsökandes mentala krafter, gjort personen svag och oförmögen att fungera själv-

ständigt. I sådana situationer behövs speciellt diakonalt stöd för att ge den skyddsökande kraft att orka vidare.

Det diakonala stödet kan vara socialt, att personen erbjuds en stödgrupp, eller ekonomiskt, att församlingen förbinder sig att ta ett ekonomiskt ansvar för personens välbefinnande och boende. Man kan också erbjuda fysiskt skydd om den skyddsökande inte har någonstans att ta vägen eller är rädd. Diakonalt stöd är alltid andligt till sin natur. Därför är det viktigt att vara i kontakt med den skyddsökandes eget religiösa samfund. Det är också viktigt att samtidigt påverka genom olika nätverk på samhällsnivå. Personen som skyddas behöver mycket stöd och stark uppbackning av församlingen. Kyrkoasyl grundar sig på stödet från den lokala gemenskapen.

Beslutet att erbjuda skydd får aldrig hänga på en enskild medarbetare, utan ska förankras i församlingens beslutande organ. Tanken är att församlingen som gemenskap väddar för att den skyddsökandes sak ska behandlas på nytt. Bästa sättet att förbereda sig är att göra upp en handlingsplan för eventuella kyrkoasylsituationer redan innan de blir akuta.

Det är viktigt att kyrkoasylärendet inte faller på en eller två medarbetares ansvar, utan bärs upp av en särskilt tillsatt arbetsgrupp med både anställda och frivilliga. Kyrkoasylärenden kräver vanligen mycket tid, både arbetstid och frivilligt arbete. Ofta är man tvungen att vara i beredskap dygnet runt. Därför är det viktigt att reservera tillräckligt med tid så att ingen som hjälper blir uttröttad.

3.2 När ska man tillämpa kyrkoasyl?

Att bevilja kyrkoasyl är den absolut sista utvägen när alla andra möjligheter redan har använts. Det är bra att kartlägga situationen tillsammans med experter, till exempel jurister, alltid med den skyddsökandes tillåtelse och med beaktande av dennes mentala hälsa. Behovet av fristad och en ny behandling av fallet kan ta flera veckor, månader, till och med år. Varje fall är unikt och därför kan församlingen i vart och ett fall sätta upp en tidsgräns för hur länge kyrkan kan fungera som fristad. I situationer där väntan blir lång ska man aktivt kräva av myndigheterna att den sökandes ärende tas upp till behandling.

Den som sökt skydd ska genast i början av kyrkoasylen informeras om de principer som församlingen beslutat om. Tillsammans med varje skyddsökande går man igenom principerna och samtalar om vad de innebär för personen i fråga. Den skyddsökande bör också påminnas om de olika

delarna av processen, hur länge det ekonomiska stödet räcker och att kyrkoasyl inte är detsamma som uppehållstillstånd i Finland.

Kyrkoasyl kan beviljas om något av de följande kriterierna uppfylls:

- Den skyddsökande har skäl att frukta förföljelse eller den sökandes liv eller familj hotas och detta inte har framkommit eller beaktats i asylbeslutet.
- Asylprocessen har innehållit problem med tolkning eller myndigheterna gjort sig skyldiga till tjänstefel eller förbiseenden.
- Efter det negativa asylbeslutet har det kommit fram ny information som inte fanns tillhanda i den första processen.

3.3 Andra praktiska frågor

Under kyrkoasylprocessen bör församlingen förbereda sig för utgifter för juristarvoden, övernattningskostnader, mat eller hälsovård. Den skyddsökande bör också vara medveten om hur länge församlingen kan ta hand om kostnaderna.

Traditionellt har kyrkans sakrala rum, gudstjänstlokalen, fungerat som fristäder. Kyrkor, kloster och moskéer har också använts för detta ändamål på olika håll i världen. Man kan också erbjuda skydd i församlingscenter, lägergårdar eller någon annan plats som församlingen anvisar.

Platsen som är ämnad för den skyddsökande måste vara trygg och säker. Man måste kunna tvätta sig, laga mat, sova och leva ett något så när normalt privatliv. Att bilda en frivillig stödgrupp som sörjer för den skyddsökandes välbefinnande kan vara en viktig stödfunktion.

Om den skyddsökande är en familj har familjens barn som uppnått läropliktsålder rätt att gå i skola. Skolans personal har tystnadsplikt om familjens situation. Barnskyddslagen gäller också asylsökares och papperslösa familjers barn.

Det är bra att fråga de skyddsökande om deras eget religions- eller trossamfund och huruvida de önskar komma i kontakt med en församling ur samma konfession. Vid behov kan man samarbeta med den skyddsökandes eget trossamfund.

En församling som stöder papperslösa kan förutom att försöka hitta lagliga uppehållsmöjligheter samarbeta med andra aktörer för att ordna logi där papperslösa kan sova, tvätta kläder, laga mat och äta. I många situationer är

dessa funktioner belägna på olika ställen, vilket göra att login främst gäller nätterna. Annan service erbjuds dagtid i andra lokaler där man kan få hjälp med praktiska saker, diakonal hjälp eller psykosocialt stöd. Olika former av stöd och samtalsmöjligheter hjälper den skyddssökande att orka vidare när livet är svårt.

3.4 Hur avslutas kyrkoasylan?

I bästa fall kan kyrkoasylan avslutas med att personen får uppehållstillstånd och därefter i lugn och ro kan börja inrätta sitt liv i vårt samhälle. Församlingens stöd kan dock fortsätta trots att uppehållstånd inte beviljats eller om den skyddssökande avisats till sitt hemland.

Den skyddssökandes situation underlättas tillfälligt så snart ärendet kommer upp till ny behandling. Det är emellertid möjligt att personens avvísning verkställs. Då är det viktigt att anhålla om verkställighetsförbud för avvísningen samtidigt som man anhåller om tillåtelse att överklaga till högsta förvaltningsdomstolen². En utlänning som befinner sig i landet utan nödvändiga dokument kan avisas eller utvisas från Finland. Den utvisningshotade har kanske haft uppehållstillstånd i Finland som av en eller annan orsak inte har förlängts.

Avvisningssituationer uppstår i allmänhet vid ankomsten till landet eller efter ett negativt asylbeslut. En asylsökare som har fått ett negativt asylbeslut kan avisas till sitt hemland eller ett land som enligt internationella avtal ansvarar för asylprocessen. En asylsökande får enligt internationella avtal inte avisas direkt vid gränsen.

Församlingen bör inte lämna den som ska avisas ensam. Det är viktigt att stödet fortsätter så länge som möjligt efter avvisningsbeslutet. Församlingen kan följa den som ska avisas på vägen med bön och välsignelse. Man kan fråga polisen om det är möjligt för en församlingsanställd att följa den som ska avisas till flygplatsen. Kanske kan en medarbetare från en lokal kyrka eller församling möta den avvisade vid framkomsten eller stöda på annat sätt.

4 Kyrkoasylprocessen

Kyrkoasyl inleds alltid på den skyddssökandes initiativ. Den skyddssökande kan känna sig tvingad att söka skydd hos en församling då efter ett negativt besked om uppehållstillstånd eller ett avvisningsbeslut från Migrations-

² Se ordförteckningen om beslut och skeden i asylprocessen.

verket. Om församlingen beslutar sig för att bevilja kyrkoasyl är syftet att trygga en människovärdig behandling. Framför allt handlar det om att försöka få mera tid för att skaffa mera och tillförlitligare information om faktorer som påverkar ärendet.

När en skyddsökande kommer till församlingens lokaler, en lägergård eller ett kloster ska de anställda eller de församlingsbor som är på plats kontakta församlingens ledning, om möjligt en person som ansvarar för arbetet med invandrare.

En person som söker skydd kan råka i panik och vara förtvivlad. I sådana situationer är det viktigt att de som tar emot personen själva kan förhålla sig lugnt till det som sker och samtidigt lugna den sökande. Redan asylprocessen är i sig är tung och krävande. Ett negativt asylbesked kan bidra till ännu mera hopplöshet. I bakgrunden kan det också finnas andra traumatiserande upplevelser. Därför är ett synnerligen viktigt att under hela den tid processen pågår erbjuda psykosocialt stöd trots att betoningen ligger på att lösa praktiska frågor.

Den person i församlingen som sköter ärendet rekommenderas att be den sökande om all tillgänglig dokumentation om asylprocessen. Ifall den sökande själv inte har alla papper finns de sannolikt hos en jurist. Det är viktigt att kontakta den sökandes jurist, eftersom juristen har full insyn i fallet. Också i övrigt bör man dra nytta av juristens expertis. Ifall det inte finns en jurist eller ett juridiskt biträde att tillgå lönar det sig fråga råd hos Flyktinghjälpens avgiftsfria telefonservice.

Den sökande har i allmänhet följande dokumentation:

- Migrationsverkets asylsamtalsprotokoll för klargörande av identitet och färdrukt tillsammans med eventuella kompletteringar
- Migrationsverkets utredning av grunderna för asylansökan
- Migrationsverkets negativa beslut
- Överklagan på det negativa beslutet till förvaltningsdomstolen och tillhörande dokument
- Migrationsverkets utlåtande om överklagan
- Juristens svaromål på Migrationsverkets utlåtande
- Kompletteringar och tilläggsutredningar, till exempel läkarutlåtanden
- Eventuellt negativt beslut från förvaltningsdomstolen

Övriga handlingar som kan ha betydelse:

- Material i anslutning till ansökan om uppehållstillstånd
- Studieintyg, intyg om familjeband, osv.
- Arbetsavtal, utlåtande om arbetstillstånd
- Den ansvariga familjemedlemmens uppehållstillstånd
- Eventuella negativa beslut och överklaganden av dessa
- Dopintyg etc.

Det är möjligt att få en kopia på det inspelade asylsamtalet i cd-format. Det är bra att be om en kopia om man misstänker att allt inte har gått rätt till under samtalet.

Det är viktigt att komma ihåg att personen inte längre har rätt att arbeta efter att kyrkoasylan avslutats. För att anhålla om uppehållstillstånd för arbetstillstånd krävs giltiga resedokument som den skyddsökande kanske saknar. Ifall anhållan om arbetstillstånd verkar vara en realistisk möjlighet bör personen innan anhållan lämnas in skaffa ett pass från det egna landets närmsta ambassad. Det här kan dock vara komplicerat ifall landet inte har en beskickning i Finland.

De personer i församlingen som sköter ärendet bör noggrant gå igenom handlingarna och reservera tillräckligt med tid för detta. Det lönar sig alltså att ta reda på saker som förefaller oklara av den sökande själv eller av juristen.

På internet, till exempel på utrikesministeriets webbplats, kan man få information om det land sökanden kommer ifrån. Man kan också få information via missionsorganisationer, nationella eller regionala kyrkliga, ekumeniska organisationer som Kyrkornas Världsråd, Lutherska Världsförbundet eller kyrkorna själva. Goda engelskspråkiga webbsidor upprätthålls av Amnesty International och internationella människorättsorganisationen Humans Rights Watch. Andra goda informationskällor är Förenta staternas utrikesministeriums människorättsrapport och tyska asylsidor. Länkar till sidorna finns i slutet av detta häfte. Med tanke på asylbeslutet är Migrationsverkets egen landinformation ett viktigt rättesnöre.

På webben kan man hitta kontaktinformation till organisationer i den sökandes hemland. Genom dem kan man begära information om situationen i landet. Det är viktigt att jämföra denna information med det som sägs i den sökandes dokument och det som den sökande själv berättar om sin och sitt hemlands situation.

Det är svårt för både myndigheter och andra som hjälper den sökande att

bedöma behovet av asyl. Åtgärderna baserar sig på bedömningar om vad som sannolikt kommer att hända om den sökande avvisas till hemlandet. Den asylsökande kan uppleva situationen traumatisk och bli rastlös.

De som hjälper måste kunna hålla sig lugna och kritiska. De ska inte komma med vaga löften till den skyddssökande, utan med säker och korrekt information.

Den sökande har kanske inte klart för sig att ett religiöst samfund inte kan påverka asylbeslut. Språksvårigheter, en kaotisk situation, stress och en ofta juridiskt komplicerad situation ökar risken för missförstånd. Det allvariga i sakens natur kan också leda till besvikelser, vilket gör att alla lider. Det är viktigt att de som ansvarar för kyrkoasylen får stöd för sitt arbete eller någon form av arbetshandledning, eftersom situationen kan bli väldigt tung också för den som hjälper.

När man i församlingen tar ställning till beviljandet av fristad och till att inleda en hjälpprocess, är följande frågor speciellt viktiga:

- Är den sökandes situation i hemlandet verkligen så allvarlig som personen själv påstår?
- Är den sökandes berättelse trovärdig och följdriktig? Hur förhåller sig berättelsen till övriga händelser i landet?
- Anser den skyddssökande att myndigheternas erbjudande om frivilligt återvändande är realistiskt och vilka skulle följderna i så fall bli?
- Har den sökande möjlighet att få uppehållstillstånd på annat sätt än som flykting? Har personen till exempel make, barn, studieplats eller arbete i Finland? Är situationen så allvarlig att personen inte skulle kunna befinna sig i hemlandet under den tid – ca ett år – som en ny ansökan om uppehållstillstånd behandlas?
- På vilka grunder har Migrationsverket och förvaltningsdomstolen förkastat ansökan? Vilka bevis behövs för att visa att grunderna för det negativa beslutet varit felaktiga? Finns det tillgång till ytterligare information på någon punkt?

5 Information om en pågående kyrkoasylprocess

När församlingen fattat beslut om att bevilja skydd ska man meddela om detta till den polismyndighet som sköter om avvisningar. Verkställande av avvisningar sköts av polismyndigheten på den ort där utlänningen bodde när det negativa beslutet trädde i kraft. Ett protokoll från församlingsrådet eller annat beslutande organ i församlingen är tillräckligt. Bäst är det om beslutet med motiveringar kan förmedlas skriftligt och personligen, så att

den ansvariga personen kan presentera sig för polisen. Samtidigt kan man diskutera situationen om det finns saker som behöver klargöras. Polisen är endast verkställande myndighet för frågor om asyl och uppehållstillstånd och känner inte alltid till varför asylansökan fått avslag.

Det underlättar behandlingen av ärendet om informatören vidtalat en jurist på förhand. Situationen kan vara ny också för polisen och man kan behöva kontakta en jurist för mera information. Informatören kan i värsta fall hamna i förhör misstänkt för brott. Det är viktigt att en jurist kan delta som medhjälpare vid ett förhör, eftersom situationen i vilket fall som helst är speciell och innebär en juridisk utmaning.

Man kan informera lokala media om kyrkoasylen, ifall man bedömer att publicitet kan vara till nytta för den eller dem som beviljats fristad. Varje situation måste emellertid bedömas skilt för sig. Kontakt till media kan tas endast med tillstånd från den som sökt skydd. Man måste också beakta möjligheten att publiciteten når personens hemland och vilka följder detta eventuellt kan få för familj och släktingar där.

6 Kyrkoasyl och Finlands lagstiftning

Lagstiftningen i Finland känner inte till begreppet kyrkoasyl. Kyrkoasyl-situationer har i allmänhet skötts i gott samarbete med myndigheterna. Det är dock skäl att beakta att kyrkoasyl kan få rättsliga påföljder antingen som brott mot myndighet eller som brott mot eller uppvigling till brott mot utlänningslagen.

I strafflagens 16 kapitel stadgas om brott mot myndighet. Sådana brott är motstånd mot tjänsteman, våldsamt motstånd mot tjänsteman, hindrande av tjänsteman och tredska mot polis.

Att använda kyrkan som fristad enligt anvisningarna i denna bok är varken motstånd mot eller hindrande av tjänsteman. Verksamheten är inte hindrande av tjänsteman eftersom polisen från första början informerats om var den asylsökande befinner sig. Kyrkan har ingen specialställning i straffrättsligt hänseende och därför kan polisen närhelst den önskar begära tillträde till församlingens lokaler och hämta den asylsökande. Om man följer råden i denna anvisning gör man sig inte heller skyldig till tredska mot polis.

Att bistå polisen i gripandet av utvisningshotade utlännningar eller sådana som gjort sig skyldiga till brott räknas inte till allmänna medborgerliga plikter, utan hör endast till polisens uppgifter. Ifall polisen befäller de

församlingsaktiva att gripa en person som beviljats fristad och som uppehåller sig i kyrkans lokaler och föra personen till polisen, behöver en sådan order inte åtlydas eftersom den inte är lagstadgad. Att vägra lyda en sådan order är alltså inte tredska mot polis³.

Polisen kan inom ramen för sina befogenheter inte heller ålägga församlingens medarbetare att avlägsna en person som beviljats fristad ur kyrkans lokaler⁴.

Om en utlännings vistelse i Finland hunnit bli juridiskt olaglig (om tiden för frivilligt återvändande har löpt enligt utlänningslagens 147 a §) gör sig personen skyldig till brott mot utlänningslagen (Utlänningslagen 301/2004 185 §, 1 momentet, 1 punkten).

Den som erbjuder en utlännings rum kan ställas till svars för skyddande av brottsling (strafflagen 15 kapitel, 11 §) om personen anses ha hjälpt den anklagade att fly eller känt till att utlännings befunnit sig olagligt i landet.

Hjälparen kan också beskyllas för medhjälp till brott mot utlänningslagen om denne känt till att utlännings befunnit sig olagligt i Finland. Om man däremot meddelar polisen att utlännings befinner sig i församlingens lokaler så uppfylls inte kriterierna för medhjälp till flykt.

När polisen börjar vidta åtgärder för att avvisa en utlännings, åläggs utlännings i allmänhet anmälningsskyldighet. Personen ska vanligen anmäla sig 1–2 gånger i veckan till polisen. Medveten underlåtenhet av anmälningsskyldigheten är en utlänningsförseelse, som åtföljs av bötesstraff.

För att undvika straffrättsligt ansvar⁵ är finns det skäl för den som hjälper en skyddsökande att betona hjälparens ansvar att sköta de lagliga förpliktelserna gentemot myndigheterna, till exempel att hålla polisen informerad. Under inga omständigheter ska man uppmana eller ge råd till den skyddsökande att försumma sin anmälningsskyldighet. Att uppmana till eller ge råd att försumma anmälningsskyldighet kan juridiskt vara "att

3 Enligt Strafflagens 16 kap. 4 § kan den person dömas för tredska som underlåter att lyda en befallning eller ett förbud som en polisman för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet eller utförandet av ett uppdrag meddelar inom ramen för sina befogenheter.

4 Enligt Polislagens 45 § är varje 18–54-åring skyldig att efter förmåga bistå polisen i letandet efter en person som befinner sig i livsfara, räddandet av en människas liv, hjälpanandet av en skadad samt i avvärjandet av betydande miljöolägenhet eller egendomsskada.

5 Enligt Strafflagens 5 kap. 5 § kan den som uppsåtligt förmår någon till ett uppsåtligt brott eller ett straffbart försök till brottet i fråga dömas för anstiftan till brott såsom gärningsman. Den som före eller under ett uppsåtligt brott med råd, dåd eller på annat sätt uppsåtligt hjälper någon att begå brottet eller ett straffbart försök till det, döms för medhjälp till brott enligt samma lagrum som gärningsmannen. När straffet bestäms tillämpas dock 6 kap. 8 § 1 mom. 3 punkten samt 2 och 4 mom. Anstiftan till straffbart medhjälp bestraffas såsom medhjälp.

uppsåtliga förmå någon”, alltså en straffbar handling, i detta fall medhjälp till brott mot utlänningslagen. Frågan är vad som i detta fall kan tänkas vara ”att uppsåtliga förmå någon”, dvs. vilken typ av kommunikation har förts mellan den skyddsökande och församlingens beslutsfattare. Frågan är juridiskt sett intressant och föremål för olika tolkningar.

7 Kyrkoasylens historia och aktuella läge

7.1 Kyrkoasylens historiska bakgrund

Kyrkoasylen är en mycket gammal tradition och princip. Den grundar sig på uppfattningen att en religiös helgedom är en helig plats, en plats för Guds närvaro, ett sakralt rum dit den världsliga makten inte sträcker sig.

I Gamla testamentet utgör templet en trygg plats. Via den kristna tron har traditionen om det sakrala rummet eller kyrkan som fristad tidigt kommit in i den europeiska kulturen och västlig rättspraxis. Också kloster har under århundraden erbjudit skydd åt förföljda människor inom sina murar.

Kyrkoasyl blev vanligare i Europa i samband med judeförföljelserna under andra världskriget. Då var det ändå inte fråga om en öppen form av kyrkoasyl eftersom många judar gömdes undan nazisternas förföljelse. Kyrkoasyl i modern mening blev aktuellt i många europeiska länder först på 1970-talet, då på initiativ av asylsökande och papperslösa migranter. Rötterna till den konkreta fristadsverksamheten finns i USA dit många migranter från inbördeskrigsdrabbade länder i Centralamerika sökte sig i slutet av 1970-talet och början av 1980-talet.

Nordisk rättspraxis känner till det gamla begreppet kyrkofrid som innebär att kyrkorummet ansågs heligt. Enligt hävdvunnen nordisk rätt var brott mot kyrkofriden en allvarlig förseelse.

7.2 Kyrkoasylens aktuella läge

I många länder har kyrkorna anpassat gamla fristadsprinciper och utvecklat modeller för dagens behov. Församlingarna får numera anvisningar om kyrkoasyl på förhand. Tre exempel på hur kyrkoasylen utformats kommer från Holland, Tyskland, Sverige och Norge.

Den holländska lagstiftningen förbjuder polisen att avbryta religiösa sammankomster. Den här paragrafen kom till användning hösten 2018 då en armenisk familj hotades av avvisning. Den församling som erbjudit

kyrkoasyl inledde en oavbruten gudstjänst för att skydda familjen. Gudstjänsten leddes av hundratals präster och pastorer från olika kyrkosamfund (Kirkko ja Kaupunki 28.11.2018.) Gudstjänsten som räckte 96 timmar avslutades efter att den armeniska familjen beviljats uppehållstillstånd (The New York Times 30.1.2019).

I Tyskland finns en mycket aktiv verksamhet kring kyrkoasyl. År 1994 grundades en ekumenisk organisation kallad Ökumenische Bundesarbeitsgemeinschaft Asyl in der Kirche (BAG) som koordinerar kyrkoasylverksamheten. Organisationen har idag ett betydelsefullt nationellt nätverk av församlingar som är engagerade i kyrkoasyl. Nätverket koordinerar information mellan församlingarna, ordnar utbildning och informerar om kyrkoasyl både i kyrkor och i media.

Tack vare församlingarnas verksamhet har många negativa asylbeslut ändrats till positiva. I början av 2019 kände man till 500 fall som berörde sammanlagt 850 personer av vilka drygt 500 var Dublinfall.

Både i Norge och Sverige känner man till kyrkoasyl och på 1990-talet rapporterades om flera uppseendeväckande fall. Numera är antalet fall färre, istället har man satsat på ett starkt påverkansarbete som siktar på en mänskligare asylopolitik (Sveriges Kristna Råd, Mellomkirkelig råd).

Genom kyrkoasyl och annat påverkansarbete har man nått resultat i olika delar av världen. I många dokument har översättningsfel påtalats. Missförstånd kring olika tolkningar har också kunnat rättas till tack vare kyrkornas aktivitet. Människor som fruktat för sitt liv och sin säkerhet har kunnat få positiva beslut på sin asylansökan. Arbetstagare utan uppehållstillstånd har kunnat få laglig status. Praktiskt arbete och försvar av människors rättigheter och säkerhet har stärkt och förnyat församlingarna trots att det inneburit mycket hårt arbete.

8 Världens flyktingsituation

Flykting är en person som åtnjuter internationellt beskydd utanför sitt hemland. En flykting har tvingats lämna sitt hemland på grund av förföljelse, till exempel kränkningar av de mänskliga rättigheterna, krig, oroligheter eller liknande. År 2018 beräknades antalet personer som flytt sitt hemland till cirka 25,4 miljoner. De kom från bland annat Afghanistan, Irak, Syrien, Somalia, Sydsudan och Palestina. Av dessa var 3,1 miljoner asylsökare. Enligt FN:s flyktingkommissariat UNHCR uppgick antalet flyktingar i världen till sammanlagt 68,5 miljoner. Hit hörde också internflyktingar. Internflykting är en person tvingats lämna sitt hem, men inte sitt

hemland. År 2018 uppgick antalet internflyktingar till cirka 40 miljoner, de flesta fanns i Iran, Libanon, Pakistan, Uganda och Turkiet.

Den internationella migrationsorganisationen (The International Organization for Migration IOM) beräknar att det 2018 fanns ca 244 miljoner migranter i världen, vilket är tre procent av hela världens befolkning. I Europa beräknas det finnas 7–8 miljoner papperslösa migranter.

EU:s medlemsstater har strävat efter att skapa en gemensam praxis kring invandrare och flyktingar. Praxis för behandlingen av asylsökande harmoniserades mellan EU-länderna 2004. Vid EU:s toppmöte 1999 i Tammerfors kom medlemsstaterna överens om att EU:s flyktingpolitik ska grunda sig på en heltäckande och inkluderande tolkning av FN:s flyktingkonvention, dock så att ingen sänds tillbaka som riskerar bli utsatt för förföljelse i hemlandet. Praxis har därefter skärpts i hela EU på grund av flyktingkrisen efter kriget i Syrien, det instabila läget i Afghanistan och Irak och situationen i många afrikanska länder. Behandlingen av asylsökande varierar också fortfarande mellan många EU-länder.

Enligt FN:s flyktingkonvention som undertecknades i FN 1951 och tilläggsprotokollet som godkändes 1966 är en flykting en person som "flytt sitt land med anledning av en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk uppfattning, som befinner sig utanför det land, vari han är medborgare och som på grund av tidigare nämnd fruktan inte kan eller vill återvända till det landet."

Trots att definitionen av politiskt flyktingskap ännu är aktuell är det många andra skäl som inte finns med, men som ändå utgör orsaker till varför människor tvingas lämna sina hem. Människor flyr undan hungersnöd, krig eller naturkatastrofer, men kan inte beviljas asyl i andra länder, eftersom de inte uppfyller kriterierna för flyktingskap. Särskilt klimatuppvärmningen och dess konsekvenser tvingar allt flera människor att fly från sina hemtrakter.

På Migrationsverkets webbsidor finns information och statistik om flyktingar och asylsökare i Finland. Mera information om invandares situation finns på Statistikcentralens webbsidor. Länkar till dessa och andra källor finns i slutet av detta dokument.

9 Ordlista

Flykting

Kriterier för flyktingskap och flyktingars rättigheter bestäms i FS:s flyktingkonvention från 1951, också kallad Genevekonventionen. Till vardags används ordet om människor som flytt från sin hemort. Flyktingkonventionens grundregel är förbudet mot återsändande (non-refoulement). Enligt detta får en konventionsstat inte återsända en flykting till ett område där dennes liv eller frihet hotas på grund av ras, religion, nationalitet, grupptillhörighet eller politiska åsikter.

Asylsökande

En asylsökande ansöker om flyktingstatus genom att komma till ett land för att begära asyl. Juridiskt sett är en asylsökande inte nödvändigtvis flykting. Asylbeslutet påverkas inte av huruvida en sökande har kommit till landet lagligt eller olagligt.

Asylprocessens skeden och beslut

En asylsökande anhåller om asyl av polisen eller av gränsbevakningen och tas därefter med i asylsystemet. Den asylsökande inväntar beslutet i en mottagningscentral eller privat inkvartering. Migrationsverket kartlägger hur den asylsökandes kommit till landet och arrangerar ett asylsamtal (tidigare asylförhör) som utgör grunden för ett positivt eller negativt asylbeslut. Efter ett positivt besked får den asylsökande uppehållstillstånd och placeras i någon kommun. Efter ett negativt beslut (s.k. första negativa beslutet) är det möjligt att överklaga beslutet hos förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolen kan besluta att återföra ärendet för ny behandling till Migrationsverket eller hålla fast vid det negativa beslutet (s.k. andra negativa beslutet). Därefter är det möjligt att anhålla om lov att överklaga beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen (HFD). Om anhållan avslås (s.k. tredje negativa beslutet) påbörjas avvisningsprocessen. HFD kan också ta ärendet till behandling. Det är viktigt att anhålla om verkställighetsförbud samtidigt som man anhåller om lov att överklaga hos HFD så att avvisningsprocessen inte påbörjas innan det slutgiltiga beslutet. Det är också möjligt att påbörja en ny asylansökan ifall det framkommit nya skäl för asylansökan efter att det negativa beslutet mottagits.

Papperslös

Papperslös är en person som inte har giltiga dokument för att uppehålla sig i landet. Man kan bli papperslös om uppehållstillståndet eller visumet gått ut. Papperslösa har enligt grundlagen rätt till nödvändig utkomst och omsorg, vilket inkluderar tillgång till akut sjukvård. Papperslösa barn har enligt både grundlagen och människorättsavtal rätt till grundläggande undervisning. Också en del migranter som befinner sig lagligt i landet kan jämföras med papperslösa.

Dublinförordningen

Europeiska Unionen strävar efter att skapa en enhetlig asylpolitik. Dublin-förordningen definierar vilken stat som ansvarar för asylprocessen. Syftet är att asyl ska kunna sökas endast i ett EU-land. Om den asylsökande flyttar till ett annat land som undertecknat Dublinförordningen kan han återsändas till det land dit han först anlände. Dublinförfarandet omfattas av EU-länderna plus Schweiz, Island, Norge och Liechtenstein.

Beredskapsplan

Ett kyrkoasyllyge uppstår vanligen överraskande. Därför är det viktigt att förbereda sig på förhand för en sådan situation. En beredskapsplan hjälper när det uppstår ett akut läge. Om församlingens personal byts ut ska de nyanställda bekanta sig med planen. Det är också viktigt att uppdatera beredskapsplanen.

EMN-nätverkets ordlista:

http://www.emn.fi/files/1951/EMN_Glossary_2018_FI_V_6.0_web.pdf

10 Länkar

10.1 Flykting-, missions- och biståndsorganisationer

www.caritas.fi

Caritas är en katolsk hjälporganisation som arbetar för de allra mest utsatta och marginaliserade och med olika etniska grupper.

<https://farr.se/sv>

Ett nätverk för svenska organisationer som hjälper flyktingar.

www.fida.fi

Fida International ry är Finska pingstkyrkans missions- och biståndsorganisation. Fida upprätthåller klädhjälp och lopptorg.

www.filantropia.fi

Filantropia är Ortodoxa kyrkan i Finlands organisation för internationell diakoni och mission.

www.globalclinic.fi

Global Clinic erbjuder hälsovård till papperslösa. Kliniken fungerar med frivilliga krafter i Helsingfors, Åbo, Uleåborg och Joensuu.

www.hdl.fi/fi/palvelut/kidutettujen-kuntoutus

Centret för tortyroffer kartlägger, sköter om och rehabiliterar tortyroffer som kommit till Finland som flyktingar och asylsökare och deras familjer.

www.kirkonulkomaanapu.fi/sv/

Kyrkans Utlandshjälp är Finlands största biståndsorganisation och den näst största organisationen för humanitärt arbete.

www.kylvaja.fi

Missionsorganisationen Såningsmannen är en missionsorganisation inom Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

www.lsv.fi

Läkare för socialt ansvar (Lääkäriin sosiaalinen vastuu, LSV) är en finländsk organisation som främjar läkares arbete för att lösa etiska och sociala frågor. Organisationen arbetar främst med utvecklingsamarbete och fredsarbete.

www.muuttoliikkeessa.fi

Flyktingrådgivningens webbsida om migration lyfter upp människorätts- och migrationsfrågor. Sidan innehåller bland annat artiklar, kolumner och bakgrundsinformation om migrationsfrågor.

www.pakolaisapu.fi

Flyktinghjälpen är en religiöst och politiskt obunden biståndsorganisation som samarbetar med FN:s flyktingkommissariat UNHCR i Finland. Finlands flyktinghjälp är en internationell expertorganisation för flyktingarbete. Dess viktigaste uppgift är att främja flyktingars och återvändande flyktingars grundläggande rättigheter.

www.pakolaisneuvonta.fi

Flyktingrådgivningens projekt De papperslösa (Paperittomat) är det första projektet tillägnat endast papperslösa och inleddes våren 2012. Projektet erbjuder juridisk rådgivning. Flyktingrådgivningen erbjuder gratis juridisk hjälp per telefon också till församlingarnas medarbetare.

www.paperittomat.fi

Flyktingrådgivningens projekt De papperslösa (Paperittomat) informerar om de papperslösas rättigheter och erbjuder juridisk hjälp till papperslösa och till dem som möter papperslösa.

www.picum.org

PICUM (Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants) är en internationell organisation som främjar de papperslösas rättigheter.

<https://evl.fi/i-varlden/mission-och-utvecklingssamarbete>

Kyrkans missionscentral utvecklar Evangelisk-lutherska kyrkans och dess församlingars missionsarbete, främjar missionsorganisationernas gemensamma verksamhet och ansvarar för utbildning, fortbildning och information som gäller kyrkans missionsarbete. Centralen deltar också i dialogen mellan olika religioner.

www.sansa.fi

Sansa (Mediamission Budbärarna) är en missionsorganisation inom Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

www.suomenlahetysseura.fi

Finska Missionssällskapet är en missionsorganisation inom Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

www.turvapaikanhakijoidentuki.fi

Stödföreningen för asylsökande är en organisation grundad av ett nätverk av frivilliga som erbjuder hjälp till frivilliga och stöd till asylsökande som anlänt till Finland.

www.unhcr.org

UNHCR är FN:s flyktingorganisation.

www.vapaaliikkuvuus.net

Nätverket Fri rörlighet (Vapaa liikkuvuus) stöder migranternas kamp för sina rättigheter.

www.w2eu.info

Webbplatsen erbjuder kontaktuppgifter i anslutning till europeiska nätverket Fri rörlighet.

10.2 Internationella kyrkliga kontakter

www.ccme.be

CCME (The Churches Commission for Migrants in Europe) är en ekumenisk organisation som jobbar för förbättrad praxis när det gäller frågor som rör kyrkor, migranter och minoriteter.

www.cityofsanctuary.org

City of Sanctuary är en rörelse som vill skapa en gästfrihetskultur för den som flytt undan krig och förföljelse. Rörelsen verkar i Storbritannien och på Irland.

www.cwsglobal.org

Church World Service erbjuder humanitärt stöd och hjälp runt hela världen.

www.ekumenia.fi

Ekumeniska Rådet i Finland är kyrkornas samarbetsforum i Finland.

www.icmc.net

International Catholic Migration Commission är en internationell takorganisation som verkar i mer än 40 länder för att stöda migranter.

www.jubileepartners.org

Jubilee Partners är en kristen organisation som verkar i USA för att hjälpa nyanlända flyktingar.

www.jrs.net

Jesuit Refugee Service arbetar i hela världen med att hjälpa människor som flytt från sina hemtrakter.

www.kirchenasyl.de

Ökumenische Bundesarbeitsgemeinschaft Asyl in der Kirche är en organisation för de tyska kyrkornas fristadsverksamhet.

www.lutheranworld.org

Lutherska världsförbundet är en gemenskap och ett samarbetsorgan för de lutherska kyrkorna.

www.martyredchurch.net/sv

Nätverket Martyrkyrkans vänners kan erbjuda hjälp till återvändande asylsökare.

<https://mecc.org>

The Middle East Council of Churches (MECC) är en ekumenisk organisation för kyrkorna i Mellanöstern.

www.nccusa.org

National Council of the Churches of Christ in the USA främjar ekumeniskt samarbete i USA.

www.oikoumene.org/en/member-churches

Förteckning över Kyrkornas världsråds medlemskyrkor.

www.wcc-coe.org

Kyrkornas världsråd är en internationell samarbetsorganisation för de kristna kyrkorna.

10.3 Människorättsorganisationer och information om mänskliga rättigheter

www.amnesty.fi

Amnesty International är en internationell människorättsorganisation. Amnesty informerar om mänskliga rättigheter, undersöker allvarliga människorättsbrott och arrangerar människorättskampanjer överallt i världen.

www.hrw.org

Human Rights Watch är en organisation som kartlägger människorättssituationen i världen.

www.rodakorset.fi

Finlands Röda Kors är en medborgarorganisation som utför humanitärt arbete både i Finland och utomlands.

www.syrjinta.fi

Man kan vända sig till jämställdhetsombudsmannen om man upplevt eller observerat diskriminering på grund av ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller någon annan omständighet som gäller den enskilde som person. Jämställdhetsombudsmannen fungerar också som nationell människohandelsrapportör.

www.state.gov

Människorättsrapportering från Förenta staternas utrikesministerium.

www.asyl.net/start

Tyska människorättsrapporter om asylfrågor.

10.4 Barnens rättigheter

www.ensijaturvakotienliitto.fi

Förbundet för mödra- och skyddshem är en riksomfattande medborgar- och barnskyddsorganisation som förebygger familjevåld och hjälper barn från svåra och otrygga förhållanden.

www.lapsiasia.fi/sv/

Barnombudsmannen följer upp och främjar verkställandet av barnens rättigheter i Finland.

www.lskl.fi

Centralförbundet för Barnskydd är en centralorganisation för barnskydd som också försvarar invandrabarns rättigheter.

www.unicef.fi

UNICEF är FN:s barnorganisation som övervakar barns rätt till hälsa, utbildning och skydd.

www.yhteisetlapsemme.fi

Våra gemensamma barn rf är en riksomfattande barnskyddsorganisation som främjar invandrabarns välfärd och tryggar deras rättigheter.

10.5 Stöd för personer med funktionsnedsättning

www.invalidiliitto.fi

Invalidförbundet är en nationell organisation som utför påverkansarbete och producerar tjänster för personer med fysiska funktionsnedsättningar och nedsatt funktionsförmåga.

www.kynnys.fi

Kynnys ry är en människorättsorganisation för funktionshindrade som fungerar i Helsingfors, Jyväskylä, Kuopio, Uleåborg, Tammerfors Åbo.

www.papunet.net

Papunet främjar jämlikhet och delaktighet i samhället för människor med talsvårigheter och andra som behöver hjälp med inläring, förståelse och kommunikation. Här får man också hjälp med att göra en kommunikationspärm som går att använda när parterna inte har ett gemensamt språk.

www.tukikeskushilma.fi

Hilma är en stödcentral för invandrare med olika typer av funktionsnedsättningar. Hilma främjar invandrades rättigheter och jämlika möjligheter att känna sig delaktiga i det finländska samhället.

10.6 Hjälporganisationer

www.emmaus.fi

Emmaus är en politiskt och religiöst obunden internationell rörelse. Emmaus erbjuder bland annat klädhjälp och ekonomiskt stöd till nödställda i Finland och utomlands.

www.hopeyhdistys.fi

HOPE Yhdessä & Yhteisesti är en riksomfattande frivilligorganisation som ger konkret hjälp till mindre bemedlade, barnfamiljer i behov av akut hjälp och omhändertagna barn.

www.ortdia.fi

Ortodoxinen diakonia är en organisation som fungerar på en ortodox kristen värdegrund och erbjuder diakoni och hjälp till behövande.

www.pelastusarmeija.fi

Frälsningsarmén är en internationell kristen organisation som bland annat erbjuder hjälp för samhällets marginaliserade.

10.7 Mentalvårdsorganisationer

www.mielenterveysseura.fi/fi/tukea-ja-apua/kasvokkain/kriisikeskusverkosto

Föreningen för mental hälsa i Finland upprätthåller krisjourer som erbjuder samtals- hjälp i akuta krissituationer. Det finns också hjälp att tillgå för invandrare, på finska, svenska och engelska.

www.mtkl.fi

Centralförbundet för mental hälsa främjar mentalvårdspatienters rehabilitering och övervakar patienternas och deras närståendes intressen i samhället. Förbundet erbjuder också experthjälp och utvecklar olika tjänster efter behov.

www.riku.fi

Brottsofferjourens (RIKU) uppgift är att genom påverkansarbete och stödtjänster förbättra ställningen för brottsoffer, deras närstående och dem som bevittnat brott.

10.8 Formulär och andra nyttiga länkar

<https://valtioneuvosto.fi/documents/1271139/6464455/Ihmiskaupan+uhrin+ensvaiheen+tunnistaminen+ja+palveluohjaus+2017.pdf>

Länken erbjuder hjälp att identifiera människohandelsoffer.

www.infopankki.fi

Infobanken ger grundläggande praktisk information på olika språk om hur det är att leva i Finland.

www.kanta.fi/asiointi-toisen-puolesta

Information om hur man kan sköta ärenden på någon annans vägnar genom fullmakt till hälsovårdstjänster och apotek.

www.odl.fi/tiedostot/kitu/TunnistaTuska_TraumaOpas.pdf

Tjänst för att identifiera tortyroffer.

www.kulttuurifoorumi.fi

Kultur- och religionsforumet FOKUS främjar ekumenik och dialog mellan religioner och kulturer.

www.migri.fi

Migrationsverket (Migri) är ett ämbetsverk underställt inrikesministeriet som behandlar och fattar beslut om inresa, uppehållstillstånd, flyktingstatus och ärenden i anslutning till finländska medborgarskap.

www.migri.fi/sv/fullmakt

Migrationsverkets formulär för fullmakter.

<https://migri.fi/enter-finland>

Migrationsverkets webbtjänst.

www.pro-tukipiste.fi

Pro tukipiste är en oberoende expertorganisation som erbjuder lättillgängliga social- och hälsovårdstjänster för sexarbetare i Helsingfors och Tammerfors.

www.punainenristi.fi/hae-tukea-ja-apua/kadonneiden-loytamiseen

Röda Korsets efterspaningsverksamhet för att återfinna försvunna familjemedlemmar.

https://rednet.punainenristi.fi/kotoutumiskaari

Röda Korset erbjuder information och hjälp på sju olika språk om hur man kan göra upp planer för integrering i samhället.

www.skr.org

Sveriges Kristna Råd

https://kyrkja.no/globalassets/kirken.no/aktuelt/filer-2014/kirkeasyl_betenkning_november_2014.pdf

Norska kyrkans riktlinjer för kyrkoasyl

www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/tietoa-monikulttuurisuudesta/aineistot/tyovalineita

Befolkningsförbundet erbjuder verktyg för invandrararbete och stöd för integration.

www.iom.fi/fi/avustettu-vapaaehtoinen-paluu-ja-paluutuki-suomessa

Vapaaehtoinen paluu (frivilligt återvändande och stöd till återvändande) erbjuder migranter som vistas i Finland stöd för frivilligt återvändande och återintegration.

Källor

Kirkko ja Kaupunki 28.11.2018 www.kirkkojakaupunki.fi/-/hollantilaisen-kirkon-erikoinen-keino-estaa-poliisia-taoton-jumalanpalvelus-on-kestanyt-yli-kuukauden
The New York Times 30.1.2019 www.nytimes.com/2019/01/30/world/europe/netherlands-church-vigil-refugees.html?fbclid=IwAR1-Hmp3UPCR4jINoxBYWC7VX6agrapCtf3iJoe_5WA_3rISXRYwKoctZck

KYRKOASYL ÄR ETT SÄTT ATT STÄRKA
ETT DEMOKRATISKT SAMHÄLLE,
DET ÄR ATT FRÄMJA MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER
OCH DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETER
SOM TRYGGAS AV GRUNDLAGEN.

BISKOP WOLFGANG HUBER, BERLIN

ISBN 978-952-9529-73-5 (htf)

ISBN 978-952-9529-74-2 (PDF)

ISSN 0784-350X